Δημόκριτος.

«Δημόκριτος Θεριμάντου Ἄβδηρα βιβόσαρας, γενόμενος ἐν Ἄβδηροις τῆς Θρᾴκης κατὰ μὲν τὸν Διεξιόδωρον τὴν 80ὴν Ὀλυμπιάδι (460 π. Χ.) κατὰ δὲ τὸν Θρασύλλον τὴν 105ὴν (357 π. Χ.) ἐπὶ αὐτῷ ἔτει τῆς τοῦ Δεσποινάτου γεννήσεως. Τὰ Ἄβδηρα ἦσαν ἀποικία Μιλησίων καὶ διὰ τοῦτο ὁ Δημόκριτος ὠνομάσθη Μιλήσιος. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀριστοκρατικὸς καὶ πλούσιος Ἡγησίστρατος ἢ Δαμάσιππος ἢ Ἀθηνόκριτος ἐπωνομάζετο, ἀποδίδω τοῦτο ὡς νοσοῦντα σοφὸν καὶ ἐν ἔτει τὴν ἑβδόμην καὶ τὴν ἑβδομηκοστὴν ἡλικίαν. Βεβαιοῦται δὲ ὁ θαυμὸς τῆς πατρότητος ἀνεψιὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν Δεξιππίδου υἱὸς αὐτὸν ἔχων μάγον καὶ διδασκάλου. Ἀναμφιβόλως ὅμως ὁ Δημόκριτος ἐδαπάνησε τὴν κληρονομίαν συμβουλεύων τὴν τοῦ πατρὸς τὴν κληρονομίαν ἐν ἔτει 556 π. Χ. καὶ ἐν ἔτει ὀγδοήκοντα). Ἐν μακρᾷ γηρᾳ, ὡς λέγουσιν ὅτι ἐπιθυμῶν ἀπαλλοτριῶσαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀποκόψαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ Δημόκριτος ἐπεκαλεῖτο ὑπὸ ὀνόματι ἥρως τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Θάσου καὶ, κατὰ τινάς, εἰς τὸν ἔσω μέχρι τῆς Ἀσιανίας, καὶ τῆς Ἀντίας ἵνα νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ τῶν γυμνοσοφιστῶν. Κατὰ δὲ ἄνακρίσις ὁ Θεόφραστος, ἐπέθετο καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς μνημονεύουσιν αὐτὸν μετὰ τῶν σοφιστῶν οἵτινες ἐπεσκέφθησαν τὴν χώρας ὅσας χώρας καὶ συνεδέθησαν μετ' ἀνδρῶν σοφῶν ἐν ἔθνεσι. Ἐν τῷ ταξιδεύειν αὐτὸν συνεβουλεύθη τοὺς Χαλδαίους, τὸν δεύτερον βι-

Λεξ. 15. γ Δεμ. Βιβλιογρ. σ. 415

Δημόκριτος

Ποσάκις και τοῦ Δημοκρίτου ἐρωτηθέντος περὶ τῶν μεγίστων τῆς τέχνης αὐτῶν, ἐπιθόντο τοῦ τέχνης μεγάλην φήμην, ἵνα ἕνεκα τούτου ἴσως τῆς ἀληθινῆς τέχνης τὴν εὑρέτιν καθ' ἑαυτὸν καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων θαυμάζεται τῶν ἐπιστημῶν περιουσίαν. Οἱ μὲν παραδέχονται οἱ δὲ ἀπορρίπτουσι τὰ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις. Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρει κατὰ Δημήτριον, ὅτι ὁ Δημόκριτος μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὅτι δόξης καταφρονῶν τοσούτου ἵνα καθαρὸν μόνος, ἢ ἀπεγνωσμένος ἔθεν εὐκαιρίας ἵνα ἴδῃ τὸν Σωκράτη ἐν ἐρημίᾳ ὑπὸ τὸ βιβλίον τοῦ. Θέν, ἀλλ' εἰς Ἀθήνας εἰς Ἀθήνας ἢ ἐξῆλθον ἄγνωστος. Καθ' ἄλλον συγγραφέα μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Διογένους τὸν Λαέρτιον ὁ Δημόκριτος τοῦτο μεθίστη εἰς Ἀθήνας. Διηγοῦνται ὅτι ὁ Δημόκριτος ἐθαυμάσθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους ἕνεκα παρατηρήσεων ἀξιοσημείωτον. Ἐπισκεφθέντος τοῦ τοῦ τοῦ Σωκράτους ὁ φιλόσοφος εἶπε ἐνέμεινεν αὐτῷ μόνα, καὶ ἀφ' ὃ παρεδόθη αὐτῷ, φανὲν ὅτι τὸ μόνον μαύρης ἀμφίας, ἣν τρώγων φορὰν ἔφυεν. Ὁ Σωκράτης συνωδεύετο ὑπὸ νεανίου. Ὁ Δημόκριτος ἰδὼν αὐτὸν ἐν φανὲν Καίροις παρόντα· ἐκεῖνος αὐτὸν ἐν ἐπαίρειν προσομιλήσειν αὐτὸν φανὲν Καίροις μόνον. Οἱ μαθηταὶ τοῦ ἔφρασαν συζήτησιν περὶ τῆς εὐδαιμονίας ὑπάρξειν ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθινοῦ, ἢν οἱ τρόποι δικαίοι εἰς φαυλοποίησιν

Δημόκριτος.

αἱ πόλεις τὸ βίβλιον θρυλούσαν πρὸς ἀναίρεσιν φαίνονται πάντες ἀσθενέστατοι καὶ κακῶς συγκείμενοι. Ὁ Δημόκριτος ἐγνώριζε τὸν Δεωκράτην βεβαίως δὲ καὶ τὸν Πλάτωνα· αὐτὸ αἴτιον ὑπολαμβάνουσι ἶναι ὅτι ὁ Πλάτων τὸν πατέρα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀναφέρει αὐτόν. Ἡ τοιαύτη σιωπὴ ἐφάνη παράδοξος προκειμένου περὶ βιβλιοσόφου τοσούτῳ περιβήτου τόπῳ· τοσούτῳ δὲ παραδοξότερα ἶναι καθ' ὅσον ὁ Πλάτων μνημονεύει τὸν Λευκίππου τὴν μὲν διδάσκαλόν τοῦ ἀρχίστου ἀμιγοῦς βίου, ἐταῖρόν τοῦ Δημοκρίτου. Βεβαίως τὴν ἐπιμωλέστερον πρὸς ἐξήγησιν αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοῦ κρίνουσιν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ὁ Λεϊβνίτιος ὁ Λεύκιππος οἱ ἰσχυροὶ δοῖοι νόες, οἵτινες ἐπιφάσθησαν [illegible] ἀμφότεροι, ἔφασαν τὴν ῥίζαν ἐν τῷ Ἑρμαῖῳ [illegible] δὲ καὶ ἐμφαίνει ἡ ῥίζα, αὐτῶν τὸ ὄφελος, ἐθίγον ἀνθρώπου τοῦ κόσμου ἀρχαῖαν πρὸς ἀμφότερα καὶ ἑκάτερος ἐβαίνετο ἐκεῖ καὶ τὸ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτό. Ἐπὶ τοῦ ἀφομένου αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοῦ. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Δημόκριτος διεστοιχήσαντο ἀφ' ἑαυτῶν χρῆσιν τοῦ αὐτοῦ ἐθίζου πρὸς ἀμφότερα; Ἡ μὲν γνησιωτέρα τῶν ἀνωτέρω καὶ σιωπῶσα ἡ δὲ τῶν μεταγενεστέρων δεινοβούλης. Βεβαίως ἶναι μανία σκοπιάς περὶ τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ βίου τοῦ Δημοκρίτου. Πάντες οἱ περὶ αὐτοῦ λαμπρότατοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς παραιτοῦσιν καὶ αὐτὸν ὡς ἡμιώτην τῆς κοσμίας καὶ βίον τῆς κοινωνίας. Ἔφασαν ἐνδίας ἀφ' ὑπερβολῆς ἐφίλει τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ ἐμπρησμοῦ τοῦ τοῦ βίου αὐτοῦ θανάτου. Ὁ δὲ

Δημόκριτος

μιν ἀπὸ τῆς ἐκείνης δόξαν τὴν σοφίαν αὐτὸς ἀνήκεις πάντας τοὺς σύγχρονούς αὐτοῦ καὶ τὸν Δημόκριτον περιέφρονε ἡ ἐπιφανή. Καθ' ἑτέραν παράδοσιν ἀναφερομένην ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος ἡ ἄλλη τέχνη ὁ Δημόκριτος ἐπιθυμῶν ὅπως συμπυρόνῃ καὶ μία τὴν διάνοιαν καὶ τὰς μελέτας αὐτοῦ, τοῦτ' ἔστι τὴν ἀδιαφορίας ἀποστήσῃ τὴν φαυλότητα αὐτοῦ καὶ τὴν δεινότητα περιθραυβάνων πάντα τὸ κινήσεων μέρας τῆς ζωῆς, ἐξ οὗ καὶ προέκυψε λέγεται, ὁ παροιμιώδης φράσας ὡς ὁ Δημόκριτος "Αὐτὰρ ἔστιν μία προθυμία πρὸς μίαν, καὶ τὰς μὲν ἐν μιᾷ ἐννέα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἀμφὶ δὲ ἐννέα καὶ ἐννενήκοντα ἔτη τὰς ὅλας παρέλθοντες τὸν βίον. Τὸ κρύπτον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ θερμὸν ἀέρον κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς ἐρήμης τῆς Δημητρᾶς, εἰς τὴν πόλιν νὰ παρευρεθῇ ἡ ἀδελφή αὐτοῦ: οἱ συνεσταλμένοι αὐτὸ ἔκαμαν ἵνα δίκην τὸ νεκροκαῦτα καὶ ἔγραψαν αὐτῷ φρεαχαμένῃ ἀνδριάντας.

Σύλληψα τοῦ Δημοκρίτου. Ἡ ἐπιστήμη ἀρχὴ ἀρνοῦνται τὴν κίνησιν, τὸ κενὸν καὶ τὴν ὕλην τὴν ὄντων ἔθετο ὡς ἀρχὴν τὸ ἓν καὶ τὸ ἀκίνητον, ἤτοι τὸ ἀόριστον. Ὁ δὲ Δημόκριτος ἐπίστευε ὅτι ὑπάρχει ἀπειρία καὶ τὸ ὑπάρχειν καὶ ὅτι ἡ ὕλη γίνεται διαιρετὴ οὐχὶ εἰς ἄπειρον, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἀτόμου ἄτομα ἀδιαίρετοι ἄτομα, ἤτοι οὐ κινούμενα καὶ ἀπειρίας

αναπαύεται. Ο δημιουργός αυτός παντός συνοψίζει εν έαυτῳ τὸ σύμπαν πᾶν· τὰ ἄλογα καὶ τὸ κενὸν εἶναι ἀρχαὶ τῶν ὄντων· πάντα δὲ τὰ ποιεῖ τὸν φωτός. Οἱ κόσμοι τῶν ἀστέρων τὸν ἀριθμὸν γεννητοὶ καὶ φθαρτοί. Μηδὲν κενὸν καὶ τὸν μηδενὸς καὶ τὸν μηδενίζεται. Τὰ ἄλογα κοινωνοῦν τῶν ἀστέρων κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν χρόνον· τὰ δὲ ὄντα τῶν κατὰ τὰ σύμπαντα παράγεται τῶν κατὰ τὰ σύμματα. Τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, ἀέρα καὶ γῆν εἶναι κόσμος μέγιστα αἰθέριον ἀγήρων, ἀφθάρτου καὶ αἰτιοπαράγων ἕνεκα τῆς τελειότητος αὐτῶν. Ἀπείρας ἡ σφαῖρα συμπροΐσταται ἐξ ὅλων τῶν [illegible] καὶ σφαιροειδῆς, καθὼς καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς [illegible] δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐμπεριέχουσι. Πάντα διὰ τῆς ἀναγκαιότητος, ἡ δὲ δίνη τῶν ἀστέρων εἶναι αἰτία τῆς γεννήσεως πάντων τῶν συμπροιόντων. Ὁ σκοπὸς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων ἦναι ἡ εὐδαιμονία, ἥτις ἦναι ἡ ἡδυπάθεια, ὡς φασὶ καὶ τινὲς καὶ ἐννόησαν αὐτὸν αὐτῇ ἡ γαστὴρ εἰμί, ἡ ποιεῖ ἥτις συνέχει τὴν ψυχὴν ἐξ ἴσου μοιραν τὸ σώματος, τῆς δεσποδαιμονίας ἡ πάντας ἄμφω κάθους. Τὰ νόημα ἦναι ἔργον τοῦ ἀνθρώπου ἀρχὰ τὰ ἄλογα καὶ τὸ κενὸν ὑπέρκειται εἰς φύσεως ὑπῆ.

Ἐννοῦσα ἀρᾶς τὴν γνώμην αὐτοῦ ὁμοιόμοιον τὸ ὅμοιον ἐρέμεται ἀλλ' ἐν τοῖς τῶν ἡμέρων κεκ

ερήμωσιν ο δημιουργός της ομοιοπαθείας Hahnemann, ο ιερεύς των Αβδήρων ριζόσαρξ παρεδέχετο μύνον τας ταραχας, η μελαγχολία, αποτελουμένη εξ ειλικρινούς και ανοικτοφυούς της δυνάμεως ο Δημόκριτος εν γένει μανία το παλαι καλουν αποφαίνεται 2208. Ευρ. 1 394. Γνωστον δε οτι διαφορωτάτη σφαιρα σήμερον η δύναμις αυτή εν τοις τε ανθρωπινοις σωμασι των νευρικων κεντρων. Εξεπορεύετο εν. κινήσεων τε σύμπαντος ο Δημόκριτος ιδίαν ιδίαν ύπ. οι κόσμοι, εν ενιαις [illegible] υπόκειται υπο ιδίου ρευστου, ένιοι άπειροι τον αριθμόν [illegible] εν αμφίπλοις ρυθμοις, άλλοι δε διάφοροι, και οι [illegible] ο, ε μετα κεφαλων, ζώων. Ενιοι μεν αρτιγένειοι, άλλοι δ' εν ήλιω τω ηλιοειδεσι αυτων και άλλοι ηλιοειδεσι παραμαζόντες η καθαιρούμενοι. Δια τας μεθ' ήλιον κόσμων συγκρούσεις. Αι εκτρέπομενοι των κόσμων κατα χωριζόνται εις τροχιας αθρόων μικρων η αμμωδων. Εν τω ψυχολογία παρεδέχετο ότι η ψυχη ένεστι εν τω σώματι σφαιρά τι λεπτομερες, αραιοτατον, ομοια τοις τα ρευστα μόρια ύδατος ενιοτε κινουσα τον αέρα. Τα εμμερη πάντα άτομα της ψυχης θέλουν τη κίνησιν και συνεκπαρασύρουσιν όλον το σώμα. ίνεκα δε σφαιρικα, ως τα του πυρος και δια τούτο η ψυχη αναπαύσεως δεομένη εν τοις ψυχικοις νόσοις, κατ. Ritter η ιστορία της Δημο-

Δημόκριτος.

φίας». Τα συγγράμματα του Δημοκρίτου ήσαν κα-
τατάξει και τάξει εις την διανομήν διαιρεμένα ήδη εφ'
φορά εν Αβδήροις. Πέρασαν βέβαια πάντας τους αιώνας την
ανθρωπίνην μνήσιν, την φιλοσοφίαν τα μαθηματικά,
την χημείαν, την ιατρικήν, την γραμματικήν, τη
[illegible]ίαν, συνεγένοντο κ' ειδικεύθησαν εις τετραγωνίας.
[illegible]δους τα έργα του Πλάτωνος, ενώ τ' γραμματικά εξεύρε ό-
τι εξή κοντά στ' ν βασιλείας τ' Τιβερίου. Εν τω μεταξύ των κ-
ο Διογένης ο Λαερτίος αναφερόμενος διαφόρους τα εξής.
— Δριστόμενος — Περί των [illegible] — Περί Ευδοξίου —
Μέγας διάκοσμος — Μικρός [illegible] — Κοσμογρα-
φία — Περί των Πυθαγορείων — Περί [illegible] φύσεως — Α-
θανασίας ψυχής. — κλπ. κλπ. Τα συγγράμματα ταύτα ε-
κτιμήθησαν μεγάλως καθ' όλην την αρχαιότητα, ο δε Αριστο-
τέλης έλαβεν αυτά ως δείγμα φθάνοντος μεγέθους εν συγγράμματι ε-
πιγραφομένω «Δημοκρίτου προβλήματα.» Ο Κικέρων.
[illegible] τ' ύφος κ' τ' ης παρεκτάσεως αυτών δεινός αυτά ενώ την
[illegible] ταύτην ίσα ύψος τα τ' Πλάτωνος. Ο Βύρων φαίνε-
ται ότι εμιμήθη αυτόν. Δυστυχώς όλων των συγγραμμάτων
τ' Δημοκρίτου σωζομένων μέχρις ημών. Δ' ασχολήθησαν βεβαίως
[illegible]ίαν ταχέως, διότι [illegible] ο [illegible] δεν ετόλμων αυτά
[illegible]ους τα αναγνώσουν. Τα ναυαγεβόντα ημών αποθεν αποσπά-
σματα συνεγένοντο καθ' αρχάς υπό τ' Αδ. Βρομ. (εν Βοις Με-

Δημόκριτος.

Mémoires de la Société royale de Nancy, εν Νανσί, 1836, σελ. 8ον) εκδοθέν υπό του F. G. A. Mullach (Democriti Abderitae Operum Fragmenta, εν Βερολίνῳ 1843 σελ. 8ον. Το σωζόμενον σύγγραμμα του Δημοκρίτου ή του Λευκίππου, εταιρικήθεν υπό του Ερατοσθένους, αντελήφθη υπό του Λουκρητίου εν τῇ ποιήσει αυτού "De Rerum Natura".

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δημόκριτος.

«Δημόκριτος τερπνόνους ἔφη μᾶλλον ἑαυτὸν γεγεννῆσθαι ἐν Ἀβδήροις τῆς Θρᾴκης κατὰ μὲν τὸν Ἀναξαγόραν τὴν ὀγδοηκοστὴν (460 π. Χ.) κατὰ δὲ τὸν Θρασύλλον τὴν πεντηκοστὴν (357 π. Χ.) τῷ αὐτῷ ἔτει τῆς τοῦ Σωκράτους γεννήσεως. Τὰ Ἄβδηρα ἦσαν ἄποικία Μιλησίων καὶ ὅθεν ἦλθε ὁ Δημόκριτος ὠνομάσθη Μιλήσιος. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀστὴρ ὢν ἀρχαῖος καλούμενος Ἡνιοχίδης Θαμάσιος ἢ Ἀδαιμάντιος, ἢ τὸ γένος, ἐδόθη ὑπόθεσις ὥστε νὰ δεχθῇ τοῦ ἑαυτοῦ τὸν Ξέρξην εἰς τὴν ἐκστρατείαν τραπεζοῦντα. Βεβαιοῦται δὲ ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἀναχωρῶν καθέζετο ἐπὶ τινὶ τὸ δεξιοδεξίωσιν αὐτὸν ἔθνη μάγων καὶ διδασκάλων. Ὅπως δήποτε ὅμως ὁ Δημόκριτος ἐδαπάνησε τὴν πατρικὴν περιουσίαν συγκεκοσμημένην ἐξ ὑπέρογκα τὴν ἑκατὸν ἑξήκοντα τάλαντα (550.000 ἀττικὰς δραχμὰς). Ἐξ μεταφορᾶς περιηγήσεως, ἃς ἐποιήσατο ὁπωσοῦν, κατανοήσας τὴν περιεργασίαν αὐτοῦ ἡ πατρὶς ἐπεκάλεσε τὸν Δημόκριτον νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως. Ὁ Δημόκριτος ἐπεσκέφθη τὸν ὀνομαστὸν μέρος τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας καὶ, κατά τινας, εἰσέδυσε μέχρι τῆς Ἀραβίας, καὶ τῆς Ἰνδίας διὰ νὰ συναναστραφῇ μετὰ τῶν γυμνοσοφιστῶν. Κατὰ δὲ ἀναφορὰν ὁ Διόδωρος, ἀναγράψας ἐπὶ τούτοις ἔτη ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς μνημονεύουσιν αὐτὸν μεταξὺ τῶν περιηγητῶν οἵτινες ἐπεσκέφθησαν τὴν χώρας ἀναχωρήσας καὶ συνεδέθησαν μετ' ἀνδρῶν σοφῶν ἐν ἔθνεσι. Ἐν ταῖς περιηγήσεσιν αὐτοῦ συνεβρέθη τοῖς Χαλδαίοις, τοῖς Πέρσαις βι-

Λεξ. 15. γ 5 ἐκφ. Βάθρου.

σ. 415

Δημόκριτος

μοσόφος και του Δημόκριτος ιερείς περί των μεγαλυτέρων κοσμικών αυτών, η ενδόξατο βαθείας μεγάλην φήμην, ως έχοντα εποιήσει ίσως της αθανασίας ποίησιν εν εστάρε καθ' εαυτό, καθόσον βαθείας την σοφίαν περιείχαν. Οι μεν παραδέχονται ο δε αποφρίπτουν τα της διαμονής αυτό εν Αθήναις. Διογένης ο Λαέρτιος αναφέρει κατά Δημήτριον, ότι ο Δημόκριτος μετέβη εις Αθήνας, ότι δόξης καταφρόνησις προσεπάθησεν ίνα καθαρή γνώσις η ότι, εξορία, έλαβεν συμπάθειαν ίνα ίδη τον Σωκράτη δεν εμπόδιζε υπό τα βιβλία τάξ. Ούτε λέγει ότι ήλθεν εις Αθήνας η εξήλθεν άγνωστον. Καθ' άλλον συγγραφέα εκινήσεν υπό τα αυτά Διογένης τα Λαέρτιος ο Δημόκριτος πολύ νέος ήλθε εις Αθήνας. Δηλονότι ότι ο Δημόκριτος εδαυμάσθη υπό τα Σοφοκλέους έχοντα παρατηρήσεις εξυπνάδων. Εποιμένιος δόξε αυτόν τα πρωτοτύπου Κίου ιατρός ο φιλόσοφος διέβαζε και ενέμενεν αυτή μόνα, και αφ' τα πεφυλάκεν αυτά, φαίνεται ότι τό μόνα μαύρης αιγός, τάς πρώτην φορά έθυσεν. Ο Σοφοκλής συνωδεύετο υπό νεανίδας. Ο Δημόκριτος ιδών αυτήν τη φορά "Χαίροις παρθένε" φθάνει εύσπλαν αυτήν τη εσαίρειν προσηγόρευσεν αυτήν φωνή "Χαίροις γύναι". Οι μυρίοι κόμμα διήγεραν συζήτησιν περί της αιδαίας υπάρξεως Θεσσαλίας πλεραθηνιόλιθος, τον οι σφόδρα δεινόν ως φαυλοπόνη

Δημόκριτος.

αἱ γοῦν τὸ βίβλιον θ' μέτον πρὸς ἀναίρεσιν φαίνονται σάν-
δεν ἀσθενέστατοι καὶ κάκιστα συγγεγραμμένοι. ὁ Δημόκριτος ἐγνώριζε.
τὸν Ξενοφάνην, βεβαίως δὲ καὶ τὸν Θαλῆν. ἀλλ' εἶναι σημ-
μωτέον ὅτι ὁ Θαλῆς κατὰ τὴν συγγραμμάτων αὐτὸ ἀ-
ναφέρει αὐτόν. Ἡ δοξασία σπουδὴ ἐφάνη παράδοξος προσφρένς
περὶ βιβλίου τοῦ Ἰσοῦ περιβήτου τοῦ· Ἰσοῦ δὲ παραδοξοτέρα
ἦναι καθ' ὅσον ὁ Θαλῆς μνημονεύει τὸν Λευκίππου ὅστις ἦτον ἡ-
μὴ διδάσκαλος τοῦ χρόνου ἡμῶν βίου, ἐθεώρει τὸν Δημόκριτον. Θεω-
τέον συνοφθέρον πρὸς ἐξήγησιν αὐ αὐ ὑψηλὸν ἀρέσκουν τὴν
ἐκφραστέαν ῥύσιν. ὁ Λεύκιππος καὶ ὁ Νεῦτων οἱ ἰσχυροὶ δε-
τοὶ νόες, οἵτινες ἐγράσθησαν ὁποῖς καλλιστοῦσιν ἀρχῆς τῆς-
δον θρόνῳ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ βίου· αὐτοὶ δὲ καὶ ἐμφαν τὴ-
ρῆς αὐτῶν τὰ ὄφεις, ἐθέρον ἀφοῦ τρέκοντον ἀρχαῖαν πρὸς
ἀρχῆς καὶ ἑκατὸν ἔβαινε μέχρι καὶ τὸ νὰ ἐξαφθῇ ἀπὸ.
τὴν γραφομένην αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ αὐθεντοῦ. Θαλῆς καὶ
ὁ Δημόκριτος δὲν κοσμήσαντο ἀρχὰς χρῆσιν τοῦ αὐτοῦ κέλε-
πρὸς ἀρχῆς; Ἡ μὲν μνησικακία τῶν μεγάλων νόων
καὶ σπουδὴ ἡ δὲ τῶν μεταγενεστέρων δεινοβούλης. Θέλει εἶναι μακὸ
σκοπὸς περὶ τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ βίου τοῦ Δημοκρίτου· πλὴν
οἱ περὶ αὐτὸν γράφοντες ἀρχαῖοι συγγραφεῖς παρίτεσαν καὶ
αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα τῆς κοσμικῆς καὶ φίλον τῆς μονοχίας.
Ἔφησεν εὐθὺς ἀφ' ἑ εὐδαίμονος ἐφ' ὅν τὴν περιόδον
αὐτοῦ ἡ ἐμφανισμένη κόσμου τοῦ βίου αὐτοῦ Δαμαίρ. ὁ δὲ Τί-

Δημόκριτος

μιν ἀπὸ ἡμαίης δεσθαι τοῦτον αὐτὸν ἀνήκεστα πάσχοντα τῆς ἀγχόνης ἀποκωλῦ τὸν Δημόκριτον παρίστασθαι καὶ συμβουλεύειν. Καὶ εἶπαν παραδοῦναι ἀποκεκρυμμένην νοῦν τῶν Κυμαίων καὶ αὐτὸς ἔφη ὁ Δημόκριτος ἐπιχειρεῖν ὅσας συμπυθόμενος καὶ γνοὺς τὴν διάνοιαν εἰς τὰς μεγίστας αὐτὸς, τοσοῦτόν τε δόξειν ἀποδείξας τὴν φαυλότητα αὐτῶν καὶ τὴν δεινότητα παρὶ τοῦτο βάλλειν πάντας τὸ κινήσιον μέρος τῆς ψυχῆς, ἐξ οὗ καὶ προσκυνεῖν ἔφασκον, ὁ παρακινδυνεύσας φράσοντ' ἔφαν ὡς ὁ Δημόκριτος. Ἀποθανεῖν φάν προθέμενος τὴν ἡμέραν, κατὰ τὸ μὲν ἐν ἡμέρᾳ ἐννέα καὶ ἑκατὸν ἔτων, κατ' ἄλλους δὲ ἐννέα καὶ ἐνενήκοντα. Δηλοῦσι δὲ ὅτι παρέτεινε τὸν βίον αὐτῷ τῷ ὑπόσον εἰς τοὺς ῥαδινοὺς τοῦ θερμοῦ ἀέρος κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τῆς Δήμητρος, εἰς ἣν ἔδει νὰ παρευρεθῇ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ. Οἱ συγγενεῖς αὐτὸν ἔκλαιον ἐπὶ τῷ μὴ τὸν κοπιάσαντα καὶ ἤγραν αὐτὸν ἀρεσκομένοις ἀνδριάντας.

Σύστημα τοῦ Δημοκρίτου. Ἡ ἐρεύνησις ἀρχὴ ἀρνεῖται τὴν κίνησιν, τὸ κενὸν καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ὄντων ἔθετο ὡς ἀρχή. Τὸ ἓν καὶ τὸ ἀκίνητον, ἤτοι τὸ ἀσώματον. Ὁ δὲ Δημόκριτος ἔφασκε τὸν Παρμενίδην διδάσκειν ὅτι τὸ κενὸν ὑπάρχει κατὰ τὸ σῶμα, καὶ ὅτι ἡ ὕλη φύσει διαιρετὴ οὐχὶ τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ μέχρι τῶν ἀτόμων ἄτομα ὑπεμένοντα ἄτομα, ἤτοι οὐ κρυπτόμενα καὶ παρόντα

αδιαίρετα. Ο διχασμός αυτός λαμβάνει συνοψίζεται ως εξής· Υπάρχει το σύμπαν κενό και τα άτομα και το μεταξύ αυτών αρχαί των όντων· πάντα δε τα άλλα φαινόμενα θεωρούμενα φαίνεται. Οι κόσμοι φαίνεται ότι υπάρχει υπάρχει αριθμός, γεννώνται και φθείρονται. Μηδέν εκ μηδενός και εις μηδέν μηδενίζεται. Τα άτομα ποικίλλουν κατά υπάρχει κατά τε το μέγεθος και το σχήμα· διαφέροντα δεν τα σύνθετα παράγουν άλλα πάντα τα συγκρίματα. Το πυρ, το ύδωρ, η γη και η γη είναι εκείνοι μόνοι αθάνατοι αμετάβλητοι, αμετάβλητοι και αιωνίως έχουν τα τρεπόμενα αυτών. Ο ήλιος και η σελήνη συγκροτούνται εξ όλων τρόπων και σφαιροειδείς, καθώς και η ψυχή και ο νους· ορίζεται δε κατά φύσιν ψυχώδους. Πάντα δια τας ανάγκας γνώσεως, η δε δίνη των ατόμων είναι αιτία της γεννήσεως πάντων των συγκριμάτων. Ο σκοπός των ανθρωπίνων πράξεων είναι η ευθυμία, ήτις δεν είναι η ηδονάδα, ως τινες κακώς εννόησαν αυτό, αλλ' η γαλήνη ψυχή, η ησυχία ήτις συνέχει την ψυχήν εξ ίσου μακράν της φόβου, της δεισιδαιμονίας η παντός άλλου πάθους. Τα νόμιμα είναι έργον του ανθρώπου αλλά τα άτομα και το μεταξύ υπάρχοντα εν φύσει κείται.

Ενώσεις αρμός την ψυχήν αυτού δηλαδή το όμοιον εξέλιξιν ο Δημόκριτος τη εκ των πυρίνων κεκ

ερήμωσιν ο δημιουργός της ομοιοπαθείας Hahnemann ο ιερώνυμος των Αβδήρων ριζόσοφος παρεδέχετο μίαν τινά θαυμαστοθεωρίαν η ψυχολογική, αποδεχομένην εξ ομοιότητος και αποκρουστικής τινός δυνάμεως τι Δημόκριτος εν γένει μιν ύπολαμβάνει το καθ' εαυτόν αυτεξούσιον, Σθοβ. Ευμορ. I 394. Γνωστόν δε ότι διαπρεπώς τρόπον σύμφωνον σήμερον η δύναμις αύτη εν τω στρ. δ' σανίδος συμπήματι των νευθέρων σεφικ. ηλεκτρομαγνητών την ενοχήν δ' σύμπαντος ο Δημόκριτος εδίδασκεν ότι οι κόσμοι, εν ίσαις υπερκαλύπτεσθαι υπο ιδίου βάρους, ήναι άπειροι τον αριθμόν, άλλοι μεν αμήτρεις, άλλοι δε θήλεις, και οι μεν ανήμοι, οι δε μετά καρπών. Ίνες μεν αφθιγένητοι, άλλοι δ' εν ώρα τη ξηρότητι αυτών και άλλοι ίσως παραμένουσι η καθαρεύουσι δια τη μετ' άλλων κόσμων συμπλοκής. Αι κατοικούμεν. Τον κόσμον τόδε αποκαλούνται εκ τροχοειδών ατόμων γεννώσιν η αμμιγείσιν. Εν τη ψυχολογία παρεδέχετο ότι η ψυχή ήναι εν τω σώματι σύμα τι λεπτομερές, αραιόταον, ομοιον προς τα βιώδενα μόρια αέρα ενίοτε κινούμενον τον αέρα. Τα εμφρόνα πάντα άτομα τη ψυχή θέτουν φλόγινον και συγκαρασύρουσιν όλον το σώμα· ήναι δε σφαιρικά, ως τα τ' πυρός και δια τούτο η ψυχή αναπλύσει δεμόκριτα εν τοις εμψύχοις σώμασι, κλ. St. Ritter η ιστορία της Δημο-

Δημόκριτος.

κριτής φιλοσοφίας». Τα συγγράμματα τοῦ Δημοκρίτου ἦσαν πολυάριθμα καὶ ἐκτεταμένα εἰς τὴν ἐκτασιν διάφορα· πόθεν ἔλαβε τὴν ἀφορμὴν ὁ Ἀβδηρίτης. Ἐπιμελούμενος ἐκάστας τοῦ κόσμου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τὴν φιλοσοφίαν τὰ μαθηματικά, τὴν μηχανικὴν τὴν ἰατρικὴν τὴν γραμματικὴν τὴν μουσικὴν, συνέγραψεν ἢ ἐπαξιοθαύμαστον ἐν ἑκατομβίᾳ τῶν ἔργων τοῦ Πυθαγόρου, ἐκ τοῦ γραμματικοῦ ὁρατόν ὅτι ἦν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου. Ἐν ᾧ καθαίρει τὴν ὑπὸ Διογένους τοῦ Λαερτίου ἀναφερομένην διαίρεσιν τῶν ἔργων. — Τριλογία — Περὶ τῶν ἐν Ἅιδου — Περὶ ἐνδείξεως — Μέγας διάκοσμος — Μικρὸς διάκοσμος — Κοσμογραφία — Περὶ τῶν Βυζαντίων — Περὶ ἀνθρώπου φύσεως — Ἀρθαὶ οὐράνιαι. — κλπ. κλπ. Τὰ συγγράμματα ταῦτα ἐπρωτίσθησαν μεγάλως καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔλαβεν αὐτὰ ὡς θέμα φόβου μεγάλου ἐν συγγράμματι ἐπιγραφομένῳ «Δημοκρίτου προβλήματα.» Ὁ Κικέρων ἐθαύμαζε τὸν ὑψὸς καὶ τὴν παγκοσμίαν αὐτοῦ θεωρίαν αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἴσα ὅρος τοῦ τοῦ Βυζάντιος. Ὁ Βύρων φαίνεται ὅλη ἐμπνεύσθη αὐτόν. Δυστυχῶς ὅλων τῶν συγγραμμάτων τοῦ Δημοκρίτου σωζομένων μόνοις ἡμῶν· ἀπωλέσθησαν βεβαίως ἰσάριθμοι τοῦ Ἑλλήνος, διότι Δημόκριτος ὁ Ἑλληνικὸς δὲν ἔφερεν αὐτὰ ὅπως τὰ ἀναγνώσῃ. Τὰ ἐναπομείναντα ἡμῖν ἀσθενῆ ἀποσπάσματα συνέγραψεν καθ' ὅλας ὑπὸ τοῦ Ἀδ. Βραμ. (ἐν τῷ Με-

Δημόκριτος.

Mémoires de la Société royale de Nancy, εν Νανσί, 1836, εις 8ον) εκδοθέν υπό του Γ. Εμ. Α. Mullach (Democriti Abderitae Operum Fragmenta, εν Βερολίνω 1843 εις 8ον. Το βιογραφικόν σύγγραμμα του Δημοκρίτου η του Λευκίππου, εταιρηθέν υπό του Ελευθέρου, αναλυθέν υπό του Λουκρητίου εν τω ποιήματι αυτού "De Rerum Natura".

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ